Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 26ης Ιανουαρίου 2017 *

«Αίτηση αναίρεσης — Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Βελγική, γερμανική, γαλλική, ιταλική, ολλανδική και αυστριακή αγορά ειδών υγιεινής — Συντονισμός τιμών πώλησης και ανταλλαγή ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών — Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 — Άρθρο 23, παράγραφος 2 — Ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών — Υποχρέωση αιτιολόγησης — Προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης»

Στην υπόθεση C-611/13 P,

με αντικείμενο αίτηση αναίρεσης δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 26 Νοεμβρίου 2013,

Hansa Metallwerke AG, με έδρα τη Στουτγάρδη (Γερμανία),

Hansa Nederland BV, με έδρα το Nijkerk (Κάτω Χώρες),

Hansa Italiana Srl, με έδρα το Castelnuovo del Garda (Ιταλία),

Hansa Belgium, με έδρα το Asse (Βέλγιο)

Hansa Austria GmbH, με έδρα το Σάλτσμπουργκ (Αυστρία),

εκπροσωπούμενοι από τους S. Cappellari, H.-J. Hellmann και C. Malz, Rechtsanwälte,

αναιρεσείουσες,

όπου οι έτεροι διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τους L. Malferrari και R. Sauer, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**,

παρεμβαίνον πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (εισηγητή) και F. Biltgen, δικαστές,

* * Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοίκησης,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 10ης Σεπτεμβρίου 2015,

κατόπιν της απόφασης που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναίρεσής τους, οι Hansa Metallwerke AG, Hansa Nederland BV, Hansa Italiana Srl, Hansa Belgium, Hansa Austria GmbH ζητούν να αναιρεθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, Hansa Metallwerke κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-375/10, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2013:475), στο μέτρο που, με την απόφαση αυτή, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή τους περί μερικής ακύρωσης της απόφασης C(2010) 4185 τελικό της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2010, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/39092 – Εγκαταστάσεις λουτρών) (στο εξής: επίδικη απόφαση), και, επικουρικώς, να μειωθεί το πρόστιμο που τους επιβλήθηκε με την εν λόγω απόφαση.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003

2 Το άρθρο 23, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [81] και [82 ΕΚ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), ορίζει τα εξής:

«2. Η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλει σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα, σε περίπτωση που αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [81] ή [82 ΕΚ] [...]

[...]

Για καθεμία από τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

[...]

3. Ο καθορισμός του ύψους του προστίμου γίνεται με βάση τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης.»

Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006

3 Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006) επισημαίνουν, στο σημείο τους 2, ότι, όσον αφορά τον υπολογισμό των προστίμων, «η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη της τη διάρκεια και τη σοβαρότητα της παράβασης» και ότι «το επιβαλλόμενο πρόστιμο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 23 παράγραφος 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του [κανονισμού 1/2003]».

4 Το σημείο 37 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 προβλέπει τα ακόλουθα:

«Παρότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παραθέτουν τη γενική μεθοδολογία για τον υπολογισμό των προστίμων, οι ιδιαιτερότητες μιας ορισμένης υπόθεσης ή η ανάγκη διασφάλισης του αποτρεπτικού χαρακτήρα του προστίμου μπορεί να δικαιολογούν απόκλιση από τη μεθοδολογία αυτή ή από τα όρια που καθορίζονται στο σημείο 21.»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

5 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται με τις σκέψεις 1 έως 34 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και μπορεί να συνοψιστεί ως εξής.

6 Οι αναιρεσείουσες είναι κατασκευαστές κεραμικών ειδών.

7 Στις 15 Ιουλίου 2004 η Masco Corp. και οι θυγατρικές της, μεταξύ των οποίων η Hansgrohe AG, που κατασκευάζει βρύσες μπάνιου, και η Hüppe GmbH, που κατασκευάζει ντουζιέρες, ενημέρωσαν την Επιτροπή για την ύπαρξη σύμπραξης στον τομέα των ειδών υγιεινής και ζήτησαν να μη τους επιβληθεί πρόστιμο, δυνάμει της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2002), ή, τουλάχιστον, να είναι μειωμένα τα πρόστιμα τα οποία ενδεχομένως θα τους επιβάλλονταν.

8 Στις 9 και 10 Νοεμβρίου 2004 η Επιτροπή διενήργησε αιφνίδιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις διαφόρων εταιριών και εθνικών επαγγελματικών ενώσεων δραστηριοποιούμενων στον τομέα των ειδών υγιεινής. Αφού απέστειλε, κατά το χρονικό διάστημα από τις 15 Νοεμβρίου 2005 έως τις 16 Μαΐου 2006, αιτήσεις παροχής πληροφοριών στις εν λόγω εταιρίες και ενώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονταν οι αναιρεσείουσες, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 26 Μαρτίου 2007, ανακοίνωση αιτιάσεων η οποία κοινοποιήθηκε και στις αναιρεσείουσες.

9 Κατόπιν της διεξαγωγής ακρόασης από τις 12 έως τις 14 Νοεμβρίου 2007, της αποστολής έκθεσης πραγματικών περιστατικών στις 9 Ιουλίου 2009, καθώς και αιτήσεων παροχής πρόσθετων πληροφοριών οι οποίες εν συνεχεία απευθύνθηκαν, μεταξύ άλλων, και στις αναιρεσείουσες, η Επιτροπή εξέδωσε στις 23 Ιουνίου 2010 την επίδικη απόφαση με την οποία διαπίστωσε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3), στον τομέα των ειδών υγιεινής. Κατά την Επιτροπή, η παράβαση αυτή, στην οποία μετείχαν 17 επιχειρήσεις, τελέστηκε σε διάφορες περιόδους κατά το χρονικό διάστημα από τις 16 Οκτωβρίου 1992 έως τις 9 Νοεμβρίου 2004, υπό τη μορφή ενός πλέγματος αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στο έδαφος του Βελγίου, της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών και της Αυστρίας. Τα προϊόντα τα οποία αφορούσε η παράβαση ήταν τα είδη υγιεινής που ανήκαν σε μία από τις ακόλουθες τρεις υποκατηγορίες προϊόντων: βρύσες μπάνιου, ντουζιέρες και εξαρτήματά τους, και κεραμικά μπάνιου.

10 Όσον αφορά τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στη διαπιστωθείσα παράβαση, πρώτον, η Επιτροπή ανέφερε ότι, μολονότι αποτελούσαν κυρίως κατασκευαστές βρυσών μπάνιου κατά τη διάρκεια της παράβασης, εντούτοις οι επιχειρήσεις αυτές γνώριζαν τα διάφορα είδη προϊόντων που αποτελούσαν αντικείμενο της παράβασης, λαμβανομένης υπόψη της συμμετοχής τους στις συμπαιγνιακές συναντήσεις διαφόρων συντονιστικών οργάνων των οποίων αποτελούσαν μέλη. Δεύτερον, όσον αφορά τη γεωγραφική έκταση της σύμπραξης, η Επιτροπή έκρινε ότι οι αναιρεσείουσες είχαν μετάσχει σε συναντήσεις σε πέντε από τα έξι κράτη μέλη όπου είχε διαπιστωθεί παράβαση μέχρι το 2002, δηλαδή στο Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες και την Αυστρία. Όσον αφορά τη Γαλλία, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι, παρά την ύπαρξη παράβασης ήδη από το 2002, οι αναιρεσείουσες έπαυσαν τη συμμετοχή τους στην οικεία εθνική επαγγελματική ένωση κατά τη διάρκεια του έτους αυτού. Εντούτοις, υπό το πρίσμα περισσότερων πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων, το θεσμικό αυτό όργανο έκρινε ότι οι αναιρεσείουσες μπορούσαν εύλογα να έχουν αμφιβολίες ως προς το αν οι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές που χαρακτήριζαν τη διαπιστωθείσα παράβαση παρήγαν αποτελέσματα στη Γαλλία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε ότι οι αναιρεσείουσες δεν μπορούσαν να αγνοούν τη γενική έκταση και τα κύρια χαρακτηριστικά της επίμαχης παράβασης.

11 Για τους ανωτέρω λόγους, με το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, σημείο 5, της επίδικης απόφασης, η Επιτροπή επέβαλε στις αναιρεσείουσες πρόστιμα συνολικού ύψους 14 758 220 ευρώ.

12 Για τον υπολογισμό των προστίμων αυτών, η Επιτροπή στηρίχθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

13 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 8 Σεπτεμβρίου 2010, οι αναιρεσείουσες άσκησαν προσφυγή ακύρωσης κατά της επίδικης απόφασης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου επικαλούμενες έξι λόγους. Ο πρώτος λόγος στηρίχθηκε σε πλάνη περί το δίκαιο και περί την εκτίμηση όσον αφορά το ανώτατο ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1/2003, ο δεύτερος σε παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ο τρίτος σε παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, σε συνδυασμό με την ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2002, λόγω εσφαλμένου υπολογισμού του ποσού του προστίμου, ο τέταρτος σε παραβίαση της αρχής της μη αναδρομικότητας, ο πέμπτος σε παραβίαση της αρχής nullum crimen, nulla poena sine lege, που απορρέει από το άρθρο 23, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, και ο έκτος από παραβίαση των αρχών της νομιμότητας της δράσης της διοίκησης και της ασφάλειας δικαίου.

14 Επικουρικώς, οι αναιρεσείουσες ζητούν τη μείωση του ποσού του επιβληθέντος προστίμου.

15 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

Αιτήματα των διαδίκων

16 Οι αναιρεσείουσες ζητούν από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση στο μέτρο που τις αφορά,

— επικουρικώς, να μειώσει το ποσό του προστίμου,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, και

— έτι επικουρικότερον, να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτής.

17 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναίρεσης,

— επικουρικώς, σε περίπτωση αναίρεσης της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, να απορρίψει την προσφυγή, και

— να καταδικάσει τις αναιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αίτησης αναίρεσης

18 Προς στήριξη της αίτησής τους αναίρεσης, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν τρεις λόγους. Ο πρώτος λόγος αντλείται από εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου παραβίαση της αρχής της εξατομίκευσης των ποινών και των κυρώσεων. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης. Ο τρίτος λόγος αντλείται από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Επί του πρώτου λόγου αναίρεσης, ο οποίος αντλείται από παραβίαση της αρχής της εξατομίκευσης των ποινών

Επιχειρήματα των διαδίκων

19 Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο, ειδικότερα με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, παραβίασε την αρχή της εξατομίκευσης των ποινών.

20 Συγκεκριμένα, με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την άσκηση της εξουσίας που της παρέχει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 για τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, στο μέτρο που εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 προκειμένου να υπολογίσει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στις αναιρεσείουσες.

21 Όμως, η γενική μέθοδος υπολογισμού που θεσπίζουν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές οδηγεί κατά κανόνα, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σε υπέρβαση του ανώτατου ορίου του 10 % το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, ειδικότερα για τις μη διαφοροποιημένες επιχειρήσεις παραγωγής ενός μόνον προϊόντος. Επομένως, η εφαρμογή της μεθόδου αυτής έχει ως συνέπεια να μη λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα κριτήρια της διάρκειας και της σοβαρότητας της παράβασης που διέπραξαν οι οικείες επιχειρήσεις, κριτήρια στα οποία παραπέμπει το άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών θίγει την αρχή της εξατομίκευσης των ποινών σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, [ΑΧ] (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 1998).

22 Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι, δυνάμει του άρθρου 31 του κανονισμού 1/2003, το Γενικό Δικαστήριο διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία βάσει της οποίας έχει εξουσία, μεταξύ άλλων, να υποκαθιστά την εκτίμηση της Επιτροπής με τη δική του και, ως εκ τούτου, να εξαλείφει, να μειώνει ή να αυξάνει το πρόστιμο που έχει επιβάλει η τελευταία. Εκτός αυτού, όπως προκύπτει τόσο από την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 2011, Putters International κατά Επιτροπής (T-211/08, EU:T:2011:289), όσο και από την απόφαση της Επιτροπής της 28ης Μαρτίου 2012, σχετικά με

διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 της Συνθήκης και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/39.452 – Προσαρτήματα για παράθυρα και μπαλκονόπορτες) (στο εξής: απόφαση της 28ης Μαρτίου 2012), όταν η Επιτροπή έχει υποπέσει σε πλάνη κατά την άσκηση της εξουσίας που έχει να καθορίζει το ποσό του προστίμου, το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο οφείλει, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, να αξιολογήσει αυτοτελώς το πρόστιμο, στηριζόμενο στις ιδιαίτερες περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης.

23 Όμως, με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να προβεί σε τέτοια αυτοτελή αξιολόγηση, αρκούμενο στο να παραπέμψει, ως μη έδει, στη νομολογία σχετικά με τη συμβατότητα των κατευθυντήριων γραμμών του 1998 με την αρχή της εξατομίκευσης των ποινών, κρίνοντας ότι η νομολογία αυτή ισχύει κατά πανομοιότυπο τρόπο και στην περίπτωση της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006.

24 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο υπό κρίση λόγος αναίρεσης είναι απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

25 Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν κατ' ουσίαν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, παραβίασε το δίκαιο της Ένωσης, ειδικότερα δε προσέβαλε την αρχή της εξατομίκευσης των ποινών, παραλείποντας να αξιολογήσει αυτοτελώς το πρόστιμο και κρίνοντας ότι το ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, καθώς και στη νομολογία που έχει αναπτύξει το Δικαστήριο σχετικά με το εν λόγω ανώτατο όριο στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών του 1998, μπορεί να εφαρμοστεί για τον καθορισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών του 2006. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο παρέβλεψε το γεγονός ότι η εφαρμογή των τελευταίων αυτών κατευθυντήριων γραμμών έχει ως αποτέλεσμα, αφενός, να μη λαμβάνονται επαρκώς υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια των παραβάσεων κατά τον υπολογισμό του προστίμου και, αφετέρου, να σημειώνεται κατά κανόνα υπέρβαση του ανώτατου ορίου του 10 % στις περιπτώσεις των μη διαφοροποιημένων επιχειρήσεων παραγωγής ενός μόνον προϊόντος.

26 Διαπιστώνεται ότι, αποφαινόμενο κατά τον τρόπο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

27 Πράγματι, όπως ορθώς επισημαίνει το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το γεγονός ότι, λόγω της εφαρμογής του ανώτατου ορίου του 10 % επί του κύκλου εργασιών που προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1/2003, ορισμένοι παράγοντες όπως η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης δεν επηρεάζουν σημαντικά το ποσό του επιβαλλόμενου προστίμου είναι απλή συνέπεια της εφαρμογής του ανώτατου αυτού ορίου στο τελικό ποσό (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 279, καθώς και της 12ης Ιουλίου 2012, Cetarsa κατά Επιτροπής, C-181/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:455, σκέψη 81).

28 Πράγματι, το εν λόγω ανώτατο όριο αποβλέπει στο να αποφευχθεί η επιβολή προστίμων για τα οποία μπορεί να προβλεφθεί ότι οι επιχειρήσεις, ενόψει του μεγέθους τους, όπως αυτό καθορίζεται από τον συνολικό κύκλο εργασιών τους έστω και κατά προσέγγιση και ατελώς, δεν θα είναι σε θέση να τα καταβάλουν (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 280, καθώς και της 12ης Ιουλίου 2012, Cetarsa κατά Επιτροπής, C-181/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:455, σκέψη 82).

29 Πρόκειται συνεπώς για όριο το οποίο εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλες τις επιχειρήσεις και καθορίζεται με βάση το μέγεθος καθεμιάς εξ αυτών και το οποίο σκοπό έχει να αποφευχθούν πρόστιμα υπερβολικού και δυσανάλογου ύψους. Το ίδιο ανώτατο όριο έχει επομένως διακριτό και αυτοτελή σκοπό σε σχέση με τον σκοπό των κριτηρίων της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψεις 281 και 282, καθώς και της 12ης Ιουλίου 2012, Cetarsa κατά Επιτροπής, C-181/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:455, σκέψη 83).

30 Εξ αυτού συνάγεται ότι πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα τόσο τα επιχειρήματα που στηρίζονται σε ανεπαρκή συνεκτίμηση της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης, οφειλόμενη σε εφαρμογή του ανώτατου ορίου του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, όσο και τα αντλούμενα από το γεγονός ότι κατά κανόνα σημειώνεται υπέρβαση του ορίου αυτού στις περιπτώσεις των μη διαφοροποιημένων επιχειρήσεων παραγωγής ενός μόνον προϊόντος, λόγω της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 και κατ' αντιδιαστολή προς τα όσα ίσχυαν δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

31 Συγκεκριμένα, ακόμη και αν υποτεθεί ότι, κατά τον υπολογισμό των προστίμων τα οποία πρόκειται να επιβληθούν σε επιχειρήσεις που προσφέρουν λίγα προϊόντα, η υπέρβαση από τα ενδιάμεσα ποσά του ανώτατου ορίου που προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 είναι συχνότερη στις περιπτώσεις όπου η Επιτροπή προβαίνει σε εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, παρά σε εκείνες όπου τυγχάνουν εφαρμογής οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα της εφαρμογής του εν λόγω ορίου στο οποίο παρέπεμψε το Δικαστήριο, όσον αφορά τα πρόστιμα τα οποία επιβλήθηκαν υπό το καθεστώς τόσο των πρώτων κατευθυντήριων γραμμών όσο και των δεύτερων.

32 Επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι, με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, επικύρωσε την εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή ως προς το ποσό του επιβληθέντος στις αναιρεσείουσες προστίμου, το οποίο στηρίχθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, χωρίς να αξιολογήσει αυτοτελώς το πρόστιμο αυτό.

33 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου αναίρεσης, ο οποίος αφορά την υποχρέωση αιτιολόγησης

Επιχειρήματα των διαδίκων

34 Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου ως προς την αρχή της εξατομίκευσης των ποινών ενέχει έλλειψη αιτιολογίας. Μολονότι, με τις σκέψεις 80 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ειδικότερα δε με τη σκέψη της 87, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε ορισμένα επιχειρήματα των αναιρεσειουσών σχετικά με το ζήτημα αυτό, εντούτοις δεν αναφέρθηκε στα αντλούμενα από την απόφαση της 16ης Ιουνίου 2011, Putters International κατά Επιτροπής (T-211/08, EU:T:2011:289), και ιδιαιτέρως από τις εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται στη σκέψη 75 της εν λόγω απόφασης, παρά τη σπουδαιότητα που αποδόθηκε στα τελευταία αυτά επιχειρήματα από τις αναιρεσείουσες. Ομοίως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν παραπέμπει στην κρίσιμη αιτιολογία της απόφασης της 28ης Μαρτίου 2012, πράγμα που σημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν τοποθετήθηκε συναφώς.

35 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε απλώς και μόνο να παραθέσει λεπτομερώς τη βασική αιτιολογία της απόφασής του και όχι να παραπέμψει σε obiter dictum ορισμένης δικαστικής απόφασης ή μεταγενέστερης απόφασης της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

36 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο δεν του επιβάλλει να παραθέτει αιτιολογία η οποία να ακολουθεί σε όλη τους την έκταση και έναν προς έναν όλους τους συλλογισμούς που διατύπωσαν οι διάδικοι, με αποτέλεσμα η αιτιολογία να μπορεί να συνάγεται εμμέσως, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει στους μεν ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχθηκε τα επιχειρήματά τους, στο δε Δικαστήριο επαρκή στοιχεία ώστε να ασκήσει τον έλεγχό του (βλ. συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 372, καθώς και της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-120/06 P και C-121/06 P, EU:C:2008:476, σκέψη 96).

37 Ειδικότερα, η υποχρέωση του Γενικού Δικαστηρίου να αιτιολογεί τις αποφάσεις του δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να φθάνει μέχρι του σημείου να του επιβάλλει να δικαιολογεί τη λύση που δέχθηκε σε μια υπόθεση σε σχέση με αυτή που δέχθηκε σε άλλη υπόθεση της οποίας επελήφθη ή, κατά μείζονα λόγο, σε σχέση με απόφαση εκδοθείσα από την Επιτροπή σε άλλη υπόθεση (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 66, καθώς και διάταξη της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Metropolis Inmobiliarias y Restauraciones κατά ΓΕΕΑ, C-509/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2173, σκέψη 51).

38 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε σαφώς, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους απέρριψε την επιχειρηματολογία που άντλησαν οι αναιρεσείουσες από την παραβίαση της αρχής της εξατομίκευσης των ποινών, ο δεύτερος λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου αναίρεσης, ο οποίος αντλείται από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

Επιχειρήματα των διαδίκων

39 Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης, οι αναιρεσείουσες επικαλούνται παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

40 Συναφώς, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή παραβίασε επανειλημμένως τους διαδικαστικούς κανόνες καθόσον γνωστοποίησε σε άλλες επιχειρήσεις επιχειρηματικά απόρρητα των αναιρεσειουσών. Πάντως, με τις σκέψεις 102 έως 119 της απόφασης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε από εντελώς τυπική άποψη την εκ μέρους της Επιτροπής τήρηση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης παραγνωρίζοντας τον ουσιώδη χαρακτήρα της εμπιστοσύνης την οποία επέδειξαν οι αναιρεσείουσες στις υπηρεσίες της Επιτροπής στο πλαίσιο εφαρμογής της ανακοίνωσης περί συνεργασίας του 2002.

41 Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να μπορούν να βασίζονται στις διαβεβαιώσεις της Επιτροπής εφόσον αυτές παρέχονται κατά ομοιόμορφο τρόπο από τους αρμόδιους υπαλλήλους της ομάδας που είναι επιφορτισμένη με την οικεία υπόθεση. Το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 115 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι διαβεβαιώσεις αυτές δεν δημιουργούν τέτοια δικαιολογημένη εμπιστοσύνη για τον λόγο ότι δεν προέρχονται από την αρμόδια υπηρεσία, αντιβαίνει, κατά τις αναιρεσείουσες, προς τον σκοπό γενικού συμφέροντος που έγκειται στη δίωξη των παραβάσεων και παραβιάζει την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

42 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο ως άνω λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

43 Επισημαίνεται ότι, με τις σκέψεις 110 έως 116 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε το ζήτημα αν η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στο μέτρο που δεν χορήγησε στις αναιρεσείουσες μείωση του προστίμου το οποίο τους είχε επιβληθεί.

44 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπογράμμισε, με τη σκέψη 111 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα επίκλησης της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εξαρτάται από τη σωρευτική συνδρομή τριών προϋποθέσεων, στις οποίες συγκαταλέγεται η προϋπόθεση ότι οι διοικητικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν παράσχει συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις [βλ., συναφώς, αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2007, ΕΥΑ κατά Καρατζόγλου, C-213/06 P, EU:C:2007:453, σκέψη 33, και της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Masdar (UK) κατά Επιτροπής, C-47/07 P, EU:C:2008:726, σκέψη 81]. Εν συνεχεία, με τις σκέψεις 113 έως 116 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι τρεις αυτές προϋποθέσεις δεν συνέτρεχαν εν προκειμένω.

45 Στο μέτρο όμως κατά το οποίο η επιχειρηματολογία που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες αφορά, ειδικότερα, τη σκέψη 115 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σχετικά με την έλλειψη εξουσιοδότησης των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων ή υπηρεσιών της Επιτροπής να παράσχουν τέτοιες διαβεβαιώσεις, αρκεί η διαπίστωση ότι η παραπομπή στη σκέψη αυτή γίνεται ούτως ή άλλως ως εκ περισσού, οπότε η εν λόγω επιχειρηματολογία δεν είναι σε θέση να επιφέρει την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

46 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

47 Δεδομένου ότι δεν έγινε δεκτός κανένας από τους λόγους αναίρεσης που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες, η αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναίρεσης είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

49 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι αναιρεσείουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναίρεσης.

2) Καταδικάζει τις Hansa Metallwerke AG, Hansa Nederland BV, Hansa Italiana Srl, Hansa Belgium και Hansa Austria GmbH στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)